

# RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1884. Andra Kammaren. N:o 50.

Torsdagen den 8 Maj.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 1 innevarande månad.

§ 2.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstningar öfver nedannämnda af dels Stats-Utskottet i dess Memorial N:is 62 och 63 och dels Bevillnings-Utskottet i dess Memorial N:o 8 föreslagna, af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringspropositioner.

## 1:sta omröstningen

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 62).

»Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts proposition, *dels medgifver*, att Sundsvalls jernvägsaktiebolags jernväg emellan Sundsvall och Torpshammar med all dertill hörande materiel till den myckenhet, som förefans vid 1882 års utgång, må för statens räkning inköpas, att tillträdas den 1 Januari 1885 mot en köpeskilling af tre millioner sexhundrafemtiotusen kronor, hvilken erlægges sålunda, att staten

1:o) eftergifver hvad vid jernvägens afträdande till staten återstår oguldet af det bolaget beviljade statslån, hvilken återstod beräknas att vid 1884 års slut utgöra ..... kronor 1,396,884: 60

2:o) den 2 Januari 1885, mot erhållande af de utaf bolaget utställda och i jernvägen intecknade obligationer å tillhoppa 600,000 kronor, erlägger till bolaget deremot svarande belopp ..... » 600,000: —

och 3:o) den 2 Januari 1886 till bolaget utgifver återstoden med ..... » 1,653,115: 40

Summa kronor 3,650,000: —

*dels godkänner* jernvägsaktiebolagets villkor om dess personals öfvergång i statens tjänst under de af Styrelsen för statens jernvägstrafik i dess skrifvelse af den 29 Februari innevarande år föreslagna förbehåll;

*Andra Kammarens Prot. 1884. \* N:o 50.*

*dels öfverlåter* åt Kongl. Maj:t att fastställa de närmare vilkor, förbehåll och bestämmelser, som vid aftals träffande med jernvägsaktiebolaget och Sundsvalls stad kunna finnas erforderliga;

*dels beviljar* de, efter hvad ofvan är sagdt, till gäldande af den konstanta köpeskillingen erforderliga belopp, tillsammans kronor 2,253,115: 40;

*dels och ytterligare*, för jernvägens ombyggnad till bredspårig och anskaffande af rörlig materiel, beviljar ett anslag å 1,500,884 kronor 60 öre;

*dels och slutligen* af förenämnda, för inköp af jernvägen samt dess ombyggnad och förseende med rörlig materiel, åskade anslag, tillhopa 3,754,000 kronor, anvisar till utgående

|                         |                     |
|-------------------------|---------------------|
| under år 1885 .....     | kronor 1,600,000: — |
| och under år 1886 ..... | » 2,154,000: —      |

röstas

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts ifrågasvarande proposition, att Riksdagen *dels medgifvit*, att Sundsvalls jernvägsaktiebolags jernväg emellan Sundsvall och Torpshammar må för statens räkning inköpas, att tillträdas den 1. Januari 1885, mot en köpeskillning af två millioner åttahundraåttatiofyra tusen kronor, hvilken erlagges sålunda, att staten

1:o) eftergifver hvad vid jernvägens afträdande till staten återstår oguldet af det bolaget beviljade statslån, hvilken återstod beräknas att vid 1884 års slut utgöra .....

kronor 1,396,884: 60

2:o) den 2 Januari 1885, mot erhållande af de utaf bolaget utställda och i jernvägen in-tecknade obligationer å tillhopa 600,000 kronor, er-lägger till bolaget deremot svarande belopp ... ..

» 600,000: —

och 3:o) den 2 Januari 1886 till bolaget ut-gifver återstoden med .....

» 887,115: 40

Summa kronor 2,884,000: —

*dels godkünt* jernvägsaktiebolagets vilkor om dess personals öfver-gång i statens tjänst under de af Styrelsen för statens jernvägstrafik i dess skrifvelse af den 29 Februari innevarande år föreslagna förbehåll;

*dels beslutat*, att den till jernvägen hörande öfverbyggnad och rör-liga materiel icke skola i köpet ingå, men såsom vilkor för jernvägens inköp fastställt:

att statens Trafikstyrelse må ega att till dess banan blifvit af stan-ten ombyggd afgiftsfritt begagna samma öfverbyggnad och materiel; samt

att all den Sundsvalls stad tillhöriga mark, som af Kongl. Maj:t prövas för jernvägsanläggningen erforderlig, bör af staden till staten med full eganderätt öfverlätas, och staden vara skyldig bekosta de vid Sundsvalls station erforderliga kajer och muddringar utom den före-slagna egentliga timmerhamnen;

*dels öfverlåt*it åt Kongl. Maj:t att i öfrigt fastställa de närmare villkor, förbehåll och bestämmelser, som vid aftals träffande med jernvägsaktiebolaget och Sundsvalls stad kunna finnas erforderliga;

*dels beviljat* de, efter hvad ofvan är sagdt, till gäldande af den kontanta köpeskillingen erforderliga belopp, tillsammans kronor 1,487,115: 40;

*dels ock ytterligare*, för jernvägens ombyggnad till bredspårig och anskaffande af rörlig materiel, beviljat ett anslag å 1,829,884 kronor 60 öre;

*dels ock slutligen* af förenämnda, för inköp af jernvägen samt dess ombyggnad och förseende med rörlig materiel, äskade anslag, tillhoppa 3,317,000 kronor, anvisat till utgående

|                         |                     |
|-------------------------|---------------------|
| under år 1885 .....     | kronor 1,600,000: — |
| och under år 1886 ..... | » 1,717,000: —      |

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsmedelne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 83 Ja och 114 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med ..... 82 Ja och 35 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

|                             |                     |
|-----------------------------|---------------------|
| röster eller .....          | 83 Ja och 114 Nej,  |
| sammanräkningen visar ..... | 165 Ja och 149 Nej; |

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

### 2:dra omröstningen

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 63, punkten 1).

»Den, som vill att Riksdagen beviljar lotsen Joel Bengtsson och dess hustru Sara Maria Olsdotter i Lakholmen skadeersättning för hustruns oskyldiga lidande i allmänt häkte från make och trenne barn samt för mannens många resor och öfrigt makarnes obehag med lindrigt begärda 300 kronor och till Stina Kajsa Olsdotter för dess häktande och oskyldiga lidande en skadeersättning af 500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har det om beviljande af ersättning i berörda händelsen väckta förslag blifvit af Riksdagen lemnadt utan afseende.»

Sedan voteringsmedelne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsmedelne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl der-

städes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 150 Ja och 46 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 83 Ja och 33 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller ..... 150 Ja och 46 Nej,

sammanräkningen visar ..... 233 Ja och 79 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

### 3:dje omröstningen

(enligt Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 8).

»Den, som bifaller Bevillnings-Utskottets af Första Kammaren godkända hemställan, att från och med början af nästkommande år tullen å té skall nedsättas från 1 krona 40 öre per kilogram till 80 öre per kilogram, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen lika med Andra Kammaren afslagit Utskottets ifrågavarande hemställan.»

Sedan voterings-sedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, afvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voterings-sedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 80 Ja och 116 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 88 Ja och 27 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller ..... 80 Ja och 116 Nej,

sammanräkningen visar ..... 168 Ja och 143 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

### § 3.

Föredrogs och lades till handlingarne Stats-Utskottets Memorial N:o 15b angående fortsatt pensionsrätt för nuvarande intendenten inom Arméförvaltningens intendentsdepartement.

## § 4.

Vidare föredrogos, hvar efter annat, och biföllos Stats-Utskottets Utlåtanden:

N:o 64, angående beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster; samt

11b, angående ett anslag under riksstatens femte hufvudtitel.

## § 5.

Likaledes bifölls, efter skedd föredragning, Sammansatta Stats- och Bevillnings-Utskottets Utlåtande N:o 1, med anledning af väckt motion angående stämmoböters utbytande mot viss indrifningsafgift.

## § 6.

Föredrogs och bifölls Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 9, med förslag till förändrad lydelse af Kongl. förordningen den 14 September 1883, angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

## § 7.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 10, angående beräkning af vissa bevillningar för år 1885;

Lag-Utskottets Memorial N:o 60, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande Utskottets Utlåtande N:o 44 öfver väckt motion om upphäfvande af 10 kap. samt 16 kap. 12 § kyrkolagen;

Riksdagens Kanslideputerades Memorial N:o 4, med anledning af återremiss af Deputerades memorial i fråga om förslag till skrifvelse angående val af Fullmäktige i Riksbanken m. m. samt

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 24, med anledning af Första Kammarens beslut i fråga om föreslagna tillägg till Kongl. förordningen om mått och vikt af den 22 November 1878.

## § 8.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter Kamrarnes ledamöter åtskildes kl. 2 e. m.

In fidem  
*H. A. Kolmodin.*

## Fredagen den 9 Maj.

Kl. 11 f. m.

### § 1.

Justerades protokollet för den 2 innevarande månad.

### § 2.

Till behandling förelåg Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 10, angående beräkning af vissa bevillningar för år 1885.

*Punkterna 1--4.*

Biföllos.

*Punkten 5.*

Kongl. Maj:t hade för år 1885 upptagit bränvinstillverkningsskatten till enahanda belopp, hvartill den samma för innevarande år beräknats, eller 12,000,000 kronor; men hemställde Utskottet under förevarande punkt af anförda skäl, att denna skatt måtte för år 1885 beräknas till allenast 11,000,000 kronor.

Efter föredragning af denna Utskottets hemställan anförde:

Herr Ola Andersson: Jag skulle innerligt önska, att bränvinskonsumtionen och till följd deraf också bränvinstillverkningen ginge så ned, att det af Utskottet beräknade belopp komme att ungefär motsvara verkligheten. Jag tror dock icke att man kan hoppas det, och därför synes mig beräkningen för låg. Likväl vill jag icke nu försöka genomdrifva ett annat beslut här i Kammaren, än det Utskottet föreslagit, helst det är bekant, att man nu, mot riksdagens slut, icke är böjd för gemensamma voteringar.

Hvad som i detta fall gör mig betänksam är icke så mycket den låga beräkningen i och för sig, som fastmera den omständigheten, att, då man beräknar inkomsterna för lågt och det uppkommer behållningar och öfverskott, man i allmänhet är väl mycket benägen för att låta dessa öfverskott tillgodokomma följande års statsreglering och använda dem till mer eller mindre obehöfliga utgifter, men deremot icke till skattelindringar, för hvilka Riksdagen just icke visat sig böjd. Följden

blir att man, som sagdt, använder medlen till behof, som icke äro verkliga och som skulle kunna undvikas eller åtminstone något uppskjutas. Det synes mig derföre, att det varit klokare, om man beräknat inkomsterna högre; skillnaden mellan de sålunda beräknade inkomsterna och de beslutade utgifterna hade då kunnat fastläsas för något nyttigt ändamål och hade då varit oåtkomlig för ett annat år.

Det är blott detta, som jag velat uttala, men gör intet yrkande.

Häruti instämde Herr *von der Lancken*.

Vidare yttrade:

Herr Lyttkens: Det förefaller mig ganska egendomligt, att man, uti en sådan handling som denna, icke har beräknat bränvinskatten högre än till 11 millioner kronor, och tullbevillningen till 29,000,000, då man vet, att de uppgå till många flere millioner. Om man antager att, med den lyckligtvis tilltagande nykterhetsrörelsen i vårt land, bränvinskonsuntionen skulle gå allt mera tillbaka, så har man dock ingen förhoppning, att bränvinsafgiften skulle nedgå ens från dess nuvarande belopp till det af Utskottet beräknade, då man vet, att en skatteförhöjning med circa 6 öre per kanna i sjelfva verket har egt rum. Det är skäl att yrka på att beskattningstitlarna höjdes till de belopp, hvartill de i verkligheten kunna anses uppgå, men det är en annan anledning, som gör, att jag icke vill yrka en höjning af detta belopp, och det är derföre att hela vårt konstitutionella statsskick är bygd på penningens grund. Om vi skulle göra vår skyldighet nu, så skulle beräkningen uppgöras efter hvad den ordinariter bör gå till, men då blefve förhållandet det, att vi komme i den ställning, att någon bevillning ej behöfdes för att få statsregleringen att gå i hop. Hvar vi då vore, derom behöfver jag icke redogöra. Utan bevillning vore ingen valbar, och utan valbarhet inga riksdagsmän och således inga riksdagar. På denna lösa grund är vår riksdagsordning byggd. Jag gör icke något yrkande, men kan icke underlåta att finna så väl bränvinstillverkningsafgiften som tullmedlen för lågt beräknade.

Herr E. G. Boström: För min del kan jag icke finna, att beräkningen är så lågt gjord, som man velat påstå. Om herrarne behaga taga del af Statskontorets skrifvelse till Kongl. Maj:t med förslag till inkomstberäkning, så finna herrarne deraf, att bränvinstillverkningen uppgick:

|                    |                   |
|--------------------|-------------------|
| år 1881 till ..... | 43,041,000 liter, |
| » 1882 » .....     | 34,460,000 »      |
| och » 1883 » ..... | 33,487,000 »      |

Tillverkningen har således under dessa tre år sjunkit med nära 10 millioner liter. Dertill vet man af de upplysningar, som blifvit lemnade från bränvinskrollbyrån, att tillverkningsbeloppet under innevarande års fyra första månader utgjort öfver 1½ million beskattningsbara liter mindre än under motsvarande tid nästlidet år.

Med ledning häraf, och under förutsättning att nedgången fortgår i samma skala som hittills, skulle tillverkningssskatten rätteligen

icke beräknats till högre belopp än 10,800,000 kronor, ehuru summan afrundades till 11,000,000.

Jag tror att — äfven med afseende å den betydande nykterhetsrörelse, som pågår i vårt land — nedsättningen är fullkomligt befogad; och yrkar jag derfor, utan att ingå i någon vidare profning deraf, bifall till Utskottets förslag.

Herr Friherre Leijonhufvud: För min del är jag äfven af den tanken, att denna inkomsttitel kan komma att gå till högre belopp än som föreslagits att beräkna den, liksom äfven förhållandet torde vara med en och annan af de öfriga inkomstitlarne. Jag skulle sålunda icke hafva något emot att beräkningen höjdes något, men jag skall, liksom vid den föregående punkten, för närvarande icke göra något yrkande. Jag kan för min del verkligen icke dela den uppfattningen, att det skulle vara bra att samla penningar, för att hafva dem icke till bestridande af nödiga utgifter utan till bildande af fonder för afskrifning. Sådan afskrifning af ordinarie inkomster bör nemligen ske på grund af nya eller ökade ständiga inkomster och ej därför att ett tillfälligt öfverskott ett eller annat år uppstått. Jag skulle anse det vara fördelaktigast, att, då viktiga behof förefinnas, använda statsverkets tillgångar i goda år till dessa behofs fyllande. För närvarande har jag intet yrkande att framställa.

Herr Abr. Rundbäck: För min enskilda del hyser jag den åsigt, att det är klokare att beräkna inkomsterna för lågt än för högt. Ty det är för en kommande Riksdag alltid bättre att mötas af öfverskott i statskassan än af brist. Och hvad användandet af dessa öfverskott angår, så behöfver Riksdagen icke vara i förlägenhet, huru det kan ske, så länge ännu vi hafva hundratals millioner utländska skulder. Vi hafva hittills alltid följt den grundsatsen att låna upp de belopp, som behöfvas till jernvägars byggande. I går beviljade vi ett stort anslag till inköp af en jernväg. Se der tillfällen att använda möjligen uppkommande öfverskottsmedel. Ett annat sätt, nemligen att inlösa utestående obligationer, är ock en hushållningsplan, som förtjenar att rekommenderas. Jag för min del anser det därför vara klokt af Utskottet, att det föreslagit en nedsättning af de beräknade inkomsterna; och yrkar bifall till förslaget.

Herr Ola Andersson: Det är fullkomligt sant hvad den siste talaren yttrade, att vi icke behöfva komma i förlägenhet för användande af möjligen blifvande öfverskott. Ty blifver det blott på förhand känt, att det blifver ett öfverskott, så komme det nog att ställas många och stora anspråk på regeringen och derefter på Riksdagen.

Jag var icke i tillfälle att höra hvad talarne på stockholms- och upsalabänkarne anförde, men jag vill bemöta den betänklighet, som uttalades af talaren på hallandsbänken. Han sade, att, om man beräknade en million högre bränvinsinkomst, såsom Kongl. Maj:t föreslagit, skulle man komma derhän, att man kunde undvara bevillningen och till följd deraf icke få, hvarken riksdagsmän eller riksdag. Jag vill dock fästa uppmärksamhet på, att detta öfverskott 1 million kronor



icke fyller behofvet så att vi kunna undvara bevillning; den är, som herrarne veta, icke obetydligt större. För det andra och eftersom Kongl. Maj:t föreslagit, att 900,000 kronor skulle afsättas till en byggnadsfond och att inemot 1 million kronor skulle afsättas för förstärkande af statsverkets grundfond, finnes intet hinder för att använda ytterligare överskott för andra ändamål, såsom till exempel att betala den jernväg som Riksdagen i går beslöt att inköpa och dyrt inköpa. Nog har man i alla fall behof för den vanliga bevillningen. Jag har endast velat göra dessa anmärkningar och jag tror, att det skulle hafva varit klokare att beräkna den ifrågavarande inkomstiteln till högre belopp, emedan jag befarar, att just det överskott, som i följd af den nu gjorda beräkningen kan uppkomma, framdeles kan slumpas bort till ändamål, som kunde anstå och i många fall vore onödiga. Jag gör icke heller nu något yrkande.

Herr Dickson: Det har af ett par talare yttrats farhåga för att Bevillnings-Utskottet skulle hafva beräknat bränvinstillverkningsafgiften för lågt. Att nu kunna med visshet förutsäga, huru denna afgift skall utfalla 1885, anser jag vara mycket vanskligt och beroende på ganska många faktorer. Jag tror för min del, att Bevillnings-Utskottet handlat ganska klokt i detta afseende och icke beräknat denna afgift för lågt. Jag skulle för min del tvärtom nästan vara böjd att antaga, att den beräknats för högt. Med anledning af den nu pågående vackra och lyckliga nykterhetsrörelsen i vårt land tror och hoppas jag, att det skall visa sig, att bränvinstillverkningsafgiften under år 1885 icke kommer att uppgå ens till det af Bevillnings-Utskottet beräknade belopp.

Härmed var öfverläggningen slutad. Efter af Herr Talmannen gifven proposition biföll Kammarern Utskottets hemställan.

#### *Punkten 6.*

Bifölls.

### § 3.

Föredrogs och lades till handlingarne Lag-Utskottets Memorial N:o 60, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande Utskottets Utlåtande N:o 44, öfver väckt motion om upphäfvande af 10 kap. samt 16 kap. 12 § kyrkolagen.

### § 4.

Efter föredragning af Riksdagens Kanslideputerades Memorial N:o 4, med anledning af återremiss af deputerades memorial i fråga om förslag till skrifvelse angående val af fullmäktige i Riksbanken m. m. lades Kanslideputerades i förevarande memorial gjorda hemställan till handlingarne, hvarjemte de vid samma memorial fogade förslag till Riksdagens skrifvelse och förordnanden godkändes.

## § 5.

Förekom till afgörande Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 11 (i samlingen N:o 24), med anledning af Första Kammarens beslut i fråga om föreslagna tillägg till Kongl. förordningen om mått och vikt af den 22 November 1878.

*Punkten 1.*

Utskottet hemställde i denna punkt, att, beträffande det ifrågasatta rymdmåttet för torra varor om 150 liter, Kammaren måtte vidblifva sitt förut fattade beslut.

Sedan denna Utskottets hemställan blifvit uppläst, yttrade:

Herr Bokström: Jag anhåller få fästa uppmärksamheten på ett par fel, som insmugit sig i detta Utskottets betänkande. På andra sidan skulle nemligen näst framför »1:o» införas: »att i skrifvelse hos Konungen anhålla om följande tillägg till Kongl. förordningen af den 22 November 1878». Vidare heter det i 2:a punkten, der det talas om justering af vedmått, »*två* meters längd och *en* meters höjd». hvilket naturligtvis bör vara »*två* meters längd och *två* meters höjd.» Jag anhåller, att Kammaren såsom en förmildrande omständighet för dessa fel må anse den stora brådska, hvarunder detta ärende måst från Utskottet expedieras.

Vidare yttrades ej. Kammaren biföll Utskottets hemställan.

*Punkten 2.*

Bifölls.

Och skulle ärendet, i hvad det samma rörde beslutet i punkten 1:o), jemlikt stadgandet i 63 § 3 mom. Riksdagsordningen, å nyo öfverlemnas till Medkammaren till förnyad ompröfning.

## § 6.

Godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

N:o 41, om framläggande af förslag till lagbestämmelser, i syfte att större trygghet, än nu gällande förordning angående förlagsintekning lemnar, beredes förslagsgifvare, då förslagstagare till annan öfverlåter bruk, grufva, fabrik eller inrättning, för hvars drifvande förlagslån blifvit mot förlagsintekning lemnadt;

N:o 42, angående lagbestämmelser för ordnande af de rättsförhållanden, som uppstå mellan kommunerna och enskilda i följd af fastställande af planer för eller vid utförande af beslut om reglering af gator, torg eller allmänna platser i stad eller i köping eller å annan

ort, för hvars bebyggande stadganden, lika med de för stad gällande, anses böra på grund af befolkningens täthet tillämpas; och

N:o 43, om antagande af en lag angående utsträckt tillämpning af de i förordningen den 15 Oktober 1880 meddelade särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning af jernväg, så ock i fråga om förvaltning af jernväg under konkurs.

### § 7.

Godkändes Riksdagens Kanslis förslag till nedannämnda delar af riksdagsbeslutet:

N:o 1, ingressen,

N:o 2, slutmeningen,

N:o 3, angående statsregleringen,

N:o 4, angående kreditivsummorna,

N:o 5, angående bankovinsten,

N:o 6, angående förändringar i vissa för den inrikes posttrafiken gällande portosatser,

N:o 7, angående beredande åt sammankomster för gemensam andaktsöfning af hittills saknad t nödigt skydd;

N:o 8, om ändrad lydelse af 19 § skiftesstadgan,

N:o 9, om ändrad lydelse af § 104 konkurslagen,

N:o 10, angående förordning om patent,

N:o 11, angående verkställt val af justitieombudsman och hans suppleant,

N:o 12, angående ansvarsfrihet för fullmäktige i Riksgäldskontoret och

N:o 13, angående ansvarsfrihet för fullmäktige i Riksbanken.

### § 8.

Justerades protokollsutdrag öfver de i detta sammanträde fattade beslut, hvarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl.  $\frac{3}{4}$  12 middagen.

In fidem

*H. A. Kolmodin.*

---

## Lördagen den 10 Maj.

Kl.  $\frac{1}{2}$  3 e. m.

### § 1.

Justerades protokollet för den 3 i denna månad.

### § 2.

Upplästes ett till Kammaren inkommet, så lydande sjukbetyg:

Ledamoten af Riksdagens Andra Kammare Konsul J. A. Öberg är i följd af undergången operation för *tumor cysticus* förhindrad att bevista morgondagens plenum.

Serafimerlasarettet den 9 Maj 1884.

*Thorén,*  
Underkirurg.

### § 3.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 17, i anledning af väckt motion om ändring af 6 § Regeringsformen;

Stats-Utskottets Memorial:

N:o 65, angående sättet för anskaffande af medel till vissa beslutade utgifter för statens jernvägsanläggningar och till lån åt enskilda jernvägar; och

N:o 66, angående statsregleringen för år 1885;

Banko-Utskottets Utlåtande och Memorial:

N:o 17, angående Kamrarnes beslut öfver Banko-Utskottets Utlåtande (N:o 13), i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af Riksbanken;

N:o 18, i fråga om ändringar i gällande reglemente för Riksbanken; och

N:o 19, angående instruktion för nästa Riksdags Banko-Utskott.

### § 4.

Godkändes nedannämnda förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

af *Stats-Utskottet*;

N:o 28, angående förbindelse medelst ångfärja mellan Helsingborg och Helsingör eller Malmö och Köpenhamn;

N:o 35, angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

N:o 36, angående statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, hamn- och brobyggnader, vattenkommunikationer samt torrläggning af vattensjuka marker;

N:o 37, angående de i 63 § Regeringsformen föreskrifna kreditivsummor;

N:o 44, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel;

N:o 46, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel;

N:o 47, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel; och

N:o 48, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel;

samt af *Bevillnings-Utskottet*:

N:o 64, angående tullbevillningen;

N:o 65, angående stämpelafgiften;

N:o 66, angående villkoren för försäljning af bränvin; och

N:o 67, rörande förändrad lydelse af Kongl. förordningen den 14 September 1883, angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Kammarens ledamöter åtskildes kl.  $\frac{3}{4}$  3 e. m.

In fidem

*H. A. Kolmodin.*

---

## Söndagen den 11 Maj.

Kl.  $\frac{1}{2}$  3 e. m.

### § 1.

Föredrogos och bordlades för andra gången:  
Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 17;  
Stats-Utskottets Memorial N:is 65 och 66; samt  
Banko-Utskottets Utlåtande och Memorial N:is 17, 18 och 19.

### § 2.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:  
Konstitutions-Utskottets Utlåtanden:  
N:o 18, i anledning af väckt motion om ändring af 107 § Regeringsformen; och  
N:o 19, i anledning af väckt motion om ändring af §§ 7, 11, 12, 28, 32 och 105 Regeringsformen samt § 38 Riksdagsordningen; samt  
Stats-Utskottets Memorial N:o 67, med förslag till åtskilliga stadganden, som böra införas i det nya reglementet för Riksgäldskontoret.  
Dessa ärenden skulle uppföras främst på föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

### § 3.

Föredrogos och godkändes Stats-Utskottets nedannämnda förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

N:o 49, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjetta hufvudtitel;

N:o 53, i anledning af Riksdagens år 1883 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1881;

N:o 54, angående försäljning af kronolägenheten Låstads qvarnstensbrott i Bergs socken och Vadsbo härad af Skaraborgs län;

N:o 55, angående försäljning af indragna militiebostället Tureholm eller Haapakylä N:o 13 i Norrbottens län;

N:o 56, i anledning af väckt fråga om en utredning rörande de s. k. expensmedlens användande;

N:o 57, angående eftergift af kronan tillerkänd ersättning för försummad byggnads- och odlingsskyldighet å krononybygget Lantto N:o 12 i Sattajärvi by i Norrbottens län;

N:o 58, i anledning af väckta frågor om statens inlösande dels af skattefrälseräntor, dels af den kronotionde, som åtföljer patronaträtt i vissa församlingar eller under annan enskild eganderätt innehafves, samt nämnde räntors och tiondes omsättning i penningar;

N:o 59, i anledning af väckta frågor rörande lättnader i rustnings- och roteringsbesvärerna;

N:o 60, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse under eganderätt till Vexjö stad af  $\frac{1}{2}$  mantal krono Vexjö domprostgården;

N:o 61, angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Hammar i Vermlands län; och

N:o 63, angående kronohemmanet Norrbackas upplåtande på vissa vilkor till sällskapet Eugeniahemmet.

#### § 4.

Likaledes godkändes, efter skedd föredragning, Riksdagens Kanslis förslag till följande §§ i Riksdagsbeslutet:

N:o 14, angående förordning om rätt till betalning i visst fall för borgade varor;

N:o 15, angående förordning om kungörande af tiden för allmänna tingsammansträden i vissa domsagor samt för avslutande af ting;

N:o 16, angående förordning rörande förändrade bestämmelser om prestexamen;

N:o 17, angående förordning om förändrad lydelse af 3, 58, 69, 88 och 89 §§ i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866;

N:o 18, angående lag om tillsyn å förmyndares förvaltning af omvändigs egendom;

N:o 19, angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse;

N:o 20, angående förordning om prestmöte;

N:o 21, angående lag om skydd för varumärken;

N:o 22, angående förnyad grufvestadga;

N:o 23, angående förordning om upphäfvande af 20 kap. 2 § och ändring i 21 kap. 2 § Kyrkolagen;

N:o 24, angående lag om skydd för undervattenstelegrafkablar;

N:o 25, angående lag om ogift kvinnas rätt att vid viss ålder vara myndig;

N:o 26, angående lag om skyldighet att deltaga i kostnad för byggnad och underhåll af prestgård;

N:o 27, om upphäfvande af strafflagens stadganden angående fängelsestraff vid vatten och bröd jemte dermed sammanhang egande författningar; och

N:o 28, angående val af fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret.

Härefter åtskildes Kammarens ledamöter kl.  $\frac{3}{4}$  3 e. m.

In fidem  
H. A. Kolmodin.

## Måndagen den 12 Maj.

Kl.  $\frac{1}{2}$  12 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 5 innevarande Maj.

§ 2.

Föredrogos men blefvo å nyo bordlagda:  
Konstitutions-Utskottets Utlåtanden N:is 18 och 19; samt  
Stats-Utskottets Memorial N:o 67.

§ 3.

Till afgörande förelåg Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 17, i anledning af väckt motion om ändring af § 6 Regeringsformen.

I berörda motion, afgifven af ledamoten af Andra Kammaren Herr A. Hedén, var föreslagen följande förändrade lydelse af omförmälda lagrum:

»Af Statsrådets ledamöter skola sju vara chefer och föredragande, hvar för sitt departement, nemligen:

Ministern för utrikes ärendena för Utrikes-departementet;  
En chef för Justitie- och Kyrko-departementet;



En för Landtförsvars-departementet, hvilken o. s. v. (= n. v. lydelse);

En för Sjöförsvars-departementet, hvilken o. s. v. (= n. v. lydelse);

En för Civil-departementet;

En för Finans-departementet; samt

En för *Undervisnings-departementet*.

Den närmare fördelningen o. s. v. (= n. v. lydelse).

Bland de tre Statsråden o. s. v. (= n. v. lydelse.)»

Utskottet hemställde emellertid, att motionen ej måtte af Riksdagen bifallas.

Efter uppläsande häraf anförde:

Herr Hedin: Herr Talman! Det innehållsrika utlåtande från Konstitutions-Utskottet, som blifvit föredraget till afgörande, består, såsom Herr Talmannen behagade finna, dels af en särdeles kortfattad redogörelse för innehållet i min motion, dels af tvenne origtiga uppgifter och derutöfver ingenting! Konstitutions-Utskottet uppgifver, att jag anknutit mitt förslag vid den förutsättningen, att den vid innevarande riksdag af Grefve Erik Sparre väckta motion om inrättandet af ett nytt regeringsdepartement skulle vinna Riksdagens bifall. Det är icke sant. Jag har icke anknutit min motion till denna förutsättning. Jag har väl antydt, att, om Riksdagen bifölle ofvan nämnda motion, skulle genomförandet af den förändring, jag åsyftar, nemligen inrättandet af ett, uteslutande åt undervisningsväsendet egnadt departement, derigenom underlättas; men jag har visserligen icke ansett antagandet af Grefve Sparres motion såsom nödvändig förutsättning för genomförandet af den reform jag föreslagit.

Vidare uppgifver Konstitutions-Utskottet, att, sedan merberörda motion icke blifvit antagen af Riksdagen, kunde antagandet af mitt förslag icke komma att innebära något mera, än att kyrkoärendena öfverflyttades till Justitiedepartementet, men deremot ändamålet, eller att få ett regeringsdepartement uteslutande för undervisningsärenden, icke vinnas. Äfven detta är en origtig uppgift eller ett misstag af Konstitutions-Utskottet. Ty, huru vida ett uteslutande för undervisningsärendena egnadt departement skall inrättas, huru vida icke blott, såsom jag föreslagit, genom en grundlagsändring från det nuvarande Eeklesiastik-departementet öfverflyttas de kyrkliga ärendena till Justitiedepartementet, utan äfven medicinal- och fattigvårdsmålen skola öfverflyttas till ett annat departement, det beror icke på något Konstitutions-Utskottets förklarande, utan det beror uteslutande på Kongl. Maj:t att verkställa, såsom 1840 års stadga angående de allmänna ärendenas fördelning mellan statsdepartementen, med deri sedan dess vidtagna ändringar utvisar.

Då intet vidare innehåll i utlåtandet återstår att granska, skall jag, Herr Talman, inskränka mig till det uttalandet, att det är få saker, jag är så viss på som om framgången inom en snar framtid af det förslag jag här framlagt.

Vidare anfördes icke. Utskottets hemställan bifölls.

*Andra Kammarens Prot. 1884. N:o 50.*

## § 4.

Vidare föredrogs Stats-Utskottets Memorial N:o 65, angående sättet för anskaffande af medel till vissa beslutade utgifter för statens jernvägsanläggningar och till lån åt enskilda jernvägar.

*Punkten 1.*

Bifölls.

I *punkten 2* hade Utskottet hemställt:

att de af Riksdagen beviljade och till utgående år 1885 anvisade anslag å 2,000,000 kronor till norra stambanan mellan Bräcke och Sollefteå, å 1,600,000 kronor till Söderhamns jernvägs inköp och ombyggnad, å 1,600,000 kronor till Sundsvall—Torpsammars jernvägs inköp och ombyggnad, å 781,832 kronor till låneunderstöd åt Skåne, Hallands och Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag samt å 1,000,000 kronor till låneunderstöd ur 1881 års fond för lån åt enskilda jernvägar, äfvensom de till utgående under innevarande år anvisade 781,832 kronor till lån åt Skåne, Hallands och Mellersta Hallands jernvägsaktiebolag måtte till utgående från Riksgäldskontoret anvisas, att enligt Kongl. Maj:ts disposition utbetalas, och Riksgäldskontoret bemyndigas att medelst försäljning af obligationer, tillhörande vare sig 1875 eller 1880 års lån, i mån af behof bereda erforderlig tillgång till förenämnda belopp utbetalning.

Efter föredragning häraf anförde:

Herr C. A. Larsson: Inom Utskottet yrkade jag afslag å den förevarande framställningen; men min mening vann der intet gehör. Jag anser nemligen, att vi icke behöfva låna för nästa år, utan att vi böra använda de medel, som äro öfver på 1883 års och sannolikt blifva det lika mycket på innevarande års statsreglering. Enligt min öfvertygelse äro de belopp, hvartill dessa medel uppgå, fullt tillräckliga för att betäcka utgifterna för de ifrågavarande jernvägarne, tillhörande materiel och jernvägslån m. m. Jag yrkar derfore, att lånebeslutet måtte upphävas.

Herr Ola Andersson: Om jag rätt uppfattade Herr Larssons anförande, yrkade han afslag å punkten. Men då Riksdagen en gång beslutat de ifrågavarande jernvägsutgifterna, föreställer jag mig, att Riksdagen också måste ställa så till, att medel finnas för sitt besluts sättande i verket; och då, så vidt jag förstår, medel för ändamålet nu icke kunna anvisas på riksstaten, efter de beslut, som äro i öfrigt fattade, lär Riksdagen väl icke hafva annat att göra än bemyndiga Riksgäldskontoret att i mån af behof verkställa den erforderliga upplåningen. På sista tiden har, i fråga om dylika upplåningar, i Riksgäldskontorets reglemente intagits strofen: »i mån af behof» och häraf följer, att

Riksgäldskontoret icke eger rätt att verkställa någon upplåning, så snart medel finnas på annat sätt att tillgå. Jag tror derföre, att den fara Herr Larsson förmodligen ser deri, att genom den här ifrågasatta upplåningen medel onödigtvis indragas i landet, icke förefinnes. För några år sedan var det, som vi veta, fara värdt, att Riksgäldskontorets uppdrag i förevarande afseende kommit på sned, derigenom att kontoret upplånade flere millioner kronor tidigare än behofvet det kräfde och utlånade medlen dels till privatbanker, dels till enskilda personer. Sådant torde emellertid nu vara förebyggt derigenom, att låneuppdragen icke gälla mer än »i mån af behof».

Jag kan alltså icke annat än yrka bifall till punkten.

Herr Abr. Rundbäck: Ehuru äfven jag i likhet med Herr Carl Anders Larsson anser det önskvärdt om vi kunde undvika upplåning för jernvägsbyggande, då möjlighet dertill såsom nu förefinnes, kan jag dock icke annat än instämma med den siste talaren deri, att man för närvarande icke har annat att göra än att bifalla hvad Stats-Utskottet här föreslagit, allra helst beslutet kommer att innehålla den vanliga formen, att Riksgäldskontoret endast *i mån af behof* eger vidtaga upplåning af medel. Derigenom har man förebyggt faran af att upptaga större lån än behofvet kräfver.

Jag yrkar således bifall till Utskottets förslag i denna punkt.

Öfverläggningen var härmed slutad. Sedan Talmannen gifvit propositioner i enlighet med de gjorda yrkandena, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

### § 5.

Härefter föredrogs och bifölls Stats-Utskottets Memorial N:o 66, angående statsregleringen för år 1885.

### § 6.

Till behandling företogs Banko-Utskottets Memorial N:o 17, angående Kamrarnes beslut öfver Banko-Utskottets Utlåtande N:o 13, i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af Riksbanken.

Sedan Utskottet, i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af Riksbanken, i Utlåtande N:o 13 hemställt, att berörda motionen för närvarande icke måtte bifallas men att Fullmäktige i Riksbanken skulle anmodas att till nästa riksdags början uppgöra förslag och plan för ordnande af nya afdelningskontor af Riksbanken, hade denna hemställan af Andra Kammaren bifallits, hvaremot Första Kammaren väl beslutat att icke för närvarande bifalla de vid innevarande riksdag väckta motioner om inrättande af nya afdelningskontor af Riksbanken, men afslagit Utskottets hemställan i öfrigt.

Då sålunda den del af Banko-Utskottets hemställan, som rörde uppdrag till fullmäktige i Riksbanken att uppgöra förslag och plan för ordnande af nya afdelningskontor af Riksbanken, endast bifallits af

Andra Kammaren, men afslagits af den Första, och denna del af Utskottets hemställan, enligt Utskottets åsigt, icke rörde Riksbankens styrelse och förvaltning, inkomster och utgifter samt sålunda icke heller jemlikt 65 § Riksdagsordningen utgjorde föremål för gemensam omröstning, anmälde Utskottet i förevarande memorial, att Utskottet funnit frågan om meddelande åt fullmäktige af det ifrågakända uppdraget hafva förfallit.

Häremot hade inom Utskottet reservation anmälts af Herrar *Lyttkens, Gumælius, G. Jonsson, C. I. Bengtsson, Ola Månsson, Johannes Andersson* och *Gunnar Eriksson*, som ansågo, att Utskottet hade bort uppställa proposition för gemensam omröstning mellan båda Kamrarnes ifrågavarande skiljaktiga beslut.

Efter föredragning af ärendet yttrade:

Herr Gumælius: Enär Banko-Utskottet i detta memorial endast gjort en anmälan, och då det är så långt lidet på riksdagen, kan det må hända förefalla något besynnerligt, att man för denna fråga tager Kammarens tid i anspråk, men med hänsyn till sakens vigt, enligt mitt förmenande ur mer än en synpunkt, och då jag inom Utskottet reserverat mig mot dess beslut, anser jag det vara min pligt att yttra några ord i frågan.

Jag ber då först få erinra om hvad i denna fråga föregått vid innevarande riksdag, innan detta betänkande framkom. Det har vid denna liksom föregående riksdagar väckts en mängd motioner inom båda Kamrarna — flere dock inom Andra Kammaren — om inrättande af nya afdelningskontor af Riksbanken, hvarjemte inom bankofullmäktige af deras ordförande och tjänstförrättande deputerad för den inre förvaltningen väckts förslag om uppgörande af en plan för nya afdelningskontors inrättande och äfven gjorts utkast till en sådan, omfattande sex nya kontor. Bankofullmäktiges flertal hade dock icke velat taga denna fråga om hand, hvaremot en eller två af fullmäktige anmält sin mot pluraliteten afvikande mening. När Utskottet sedermera skulle behandla de olika motionerna, ansåg det emellertid olämpligt att, såsom Utskottet flere gånger förut nödgats göra, så att säga, på höft företaga frågan om anläggande af nya afdelningskontor, utan var deruti ense med fullmäktige att, innan Riksdagen beslöte anläggandet af några nya afdelningskontor, borde en fullständig plan för detta ändamål uppgöras, och detta naturligtvis helst af fullmäktige. Frågan om en sådan plan visades därför från Utskottet till fullmäktige, med anhållan att fullmäktige ville yttra sig vidare i ämnet och särskildt om deras ordförandes omnämnda förslag. Först långt fram på riksdagen, sedan valen till fullmäktige hade försiggått, togo de nye fullmäktige saken i öfvervägande och inkommo till Utskottet med ett yttrande, som dock, med anledning af den korta tid fullmäktige haft på sig, icke var åtföljdt af någon plan, utan endast innehöll en lätt kritik öfver ordförandens förslag och ett afstyrkande för närvarande af nya afdelningskontors inrättande, likväl nödfallsvis försedt med den hemställan, att, om nya afdelningskontors anläggande vid denna riksdag beslötes, ett par sådana kunde förläggas på det eller det stället. Detta var en

antydning vid sidan af den blifvande planen, och det föreföll åtskilliga af Utskottets ledamöter ganska ovisst, om de sålunda föreslagna nya afdelningskontoren verkligen skulle kunna komma att passa in i den blifvande planen.

Fullmäktige hafva länge varit mindre gynsamt stämnda för nya afdelningskontors inrättande, och de tre senast anlagda kontoren hafva tillkommit på enskilde motionärers förslag och på tillstyrkan af Utskottet, i två fall mot fullmäktiges afstyrkande, så vidt jag kan erinra mig, och i det tredje fallet visserligen på fullmäktiges tillstyrkan men i sådana ordalag, att det lika väl kunde tagas för ett afstyrkande. Emellertid har, efter hvad jag tyckt mig finna, den åsigten allt mer och mer börjat göra sig gällande inom särskildt denna Kammare, att man måste förbereda sig på ett planmessigt anläggande af nya afdelningskontor, och en icke obetydlig del af Utskottets ledamöter hafva äfven omfattat den meningen. I följd deraf, och då inom Utskottet några höllo strängt på inrättandet af nya afdelningskontor nu strax, men andra deremot ansågo, att man icke nu borde befatta sig med den saken, så bildade sig en medelvägsgrupp, som uttalade den åsigten, att man väl borde bereda sig på att inrätta nya afdelningskontor, men icke föreslå några sådana förr, än fullmäktige hunnit, utan för långt uppskof, göra den genomgående utredning, som de ansett önskelig. Denna åsigt vann majoritet inom Utskottet, och följden deraf blef, att Utskottet inkom till Riksdagen med ett afstyrkande af de väckta motionerna, så formuleradt i klämman: »att ofvanomförmälda motioner om inrättande af nya afdelningskontor för närvarande icke må bifallas, men att fullmäktige i Riksbanken må anmodas att till nästa riksdags början uppgöra förslag och plan för ordnande af nya afdelningskontor af Riksbanken».

Om icke ett sådant medelvägsförslag framkommit, hvilket med afslag för tillfället förband en framtidsutsigt, så hade sannolikt majoritet inom Banko-Utskottet erhållits för inrättande redan i år af ett eller flera afdelningskontor, men till och med en af motionärerne lät sin motion vika för att få plan uppgjord och saken tillräckligt utredd. Detta tillmötesgående har nu emellertid lönats på det sätt, att Första Kammaren strukit uppdraget åt fullmäktige att till nästa riksdag uppgöra förslag i frågan.

Banko-Utskottet hade visserligen kunnat i ämnet skriva direkt till fullmäktige utan att gå in med denna anmälan till Riksdagen, men då kunde det möjligen ha varit tvifvelaktigt, huru vida fullmäktige skulle haft skyldighet att ställa sig till efterrättelse föreskrifter, lemnade af ett Banko-Utskott vid en riksdag, som redan åtskilts; och då det visat sig, att det icke har lyckats att få ett så vidsträckt arbete utfördt under denna riksdag, så ansåg Banko-Utskottets flertal, att det knappast torde gå lättare att få arbetet uträttadt under nästa riksdag, om det dittills uppskjutes, och fann det alltså lämpligare, att *Riksdagen* skulle — i sammanhang med att frågan för närvarande finge förfalla — besluta, att en sådan utredning skulle af fullmäktige ovägerligen göras färdig till nästa riksdag.

Nu har man sagt i Första Kammaren, att detta icke vore ett ärende, som hörde till de frågor angående Riksbankens styrelse och

förvaltning, hvarom gemensam votering enligt 65 § Regeringsformen bör ega rum; men jag anser för min del, och den åsigten är temligen allmän åtminstone bland denna Kammars majoritet, att det, som rör planläggning af särskilda afdelningskontor i landsorten och uppgörande af deras arbetssätt annorlunda än hittills brukats, måste anses såsom en förvaltningsfråga. Fullmäktige, som i öfrigt voro delade i två grupper, voro dock ense deri, att den ordning, som för närvarande tillämpas med afseende på afdelningskontoren, icke vore den rätta. Meningsskiljaktigheten är i öfrigt tvåfaldig. Å ena sidan rör den spørsmålet, huru vida de, som bo inom ett afdelningskontors område, skola vara strängt begränsade af detta område, eller om de skola kunna vända sig äfven till hufvudkontoret.

Den andra gruppen af fullmäktige säger, och detta, såsom jag tror, på goda skäl, att afdelningskontoren borde sysselsätta sig ej allenast med utlåning utan äfven med upplåning och sålunda drifva en något mindre ensidig bankverksamhet, än de beklagligen nu göra. Jag anser detta vara en fråga, som ingriper ganska djupt i Riksbankens förvaltning, helst det är antagligt, att uppgörande af ny verksamhetsplan för tillämnade bankkontor har inverkan jemväl på de nuvarandes verksamhet.

Jag kan för öfrigt icke erinra mig, att förr än nu någon fråga, väckt af Banko-Utskottet samt af beskaffenhet att föranleda ändring i bankoreglementet, blifvit vägrad afgörande genom gemensam votering. Det har visserligen vid ett föregående tillfälle händt, att Första Kammaren förkastat en gemensam voteringsproposition, då det gälde ett uppdrag åt bankofullmäktige, men den väsentliga skillnaden förefans då emot nu, att frågan då framkommit från sammansatt Banko- och Lag-Utskott, hvaremot det här gäller en enkel bankfråga; och det synes ju falla temligen af sig sjelft, att, om Riksdagen hade godkändt hvad Banko-Utskottet föreslagit i Betänkandet N:o 13, hvars kläm jag nyss uppläste, så skulle följden ha blifvit den, att i bankoreglementets 58 §, der det heter: »Åt bankofullmäktige uppdrages» o. s. v., skulle införas ett stadgande om detta nya uppdrag åt fullmäktige. En sådan bestämmelse hade Banko-Utskottet otvifvelaktigt kommit att i sitt slutliga betänkande föreslå; och då vi förut kunnat gemensamt votera om bestämmelserna i just den omnämnda 58 § och då vi ju årligen besluta om uppdrag åt fullmäktige i Riksgäldskontoret, hvilka bestämmelser, ehuru stundom gällande blott för ett år, införas i riksgäldskontorsreglementet och sedan få, efter fullgjordt uppdrag, borttagas, så kan jag icke förstå skälen dertill, att icke i denna bankfråga, lika väl som om det gälde ett riksgäldsärende, gemensam votering skulle ega rum. Emellertid hafva reservanterne i Banko-Utskottet icke velat i denna yttersta riksdagstid drifva saken till sin spets; utan får jag, å egna och andras vägnar, härmed — under vidhållande af reservationen — vördsamt yrka, att Banko-Utskottets betänkande måtte läggas *utan gillande* till handlingarne.

Häruti instände Herr *Ola Månsson*.

Herr Friherre Koskull: Jag för min del anholder deremot på

de skäl, som i Utskottets betänkande äro anförda, om proposition derå, att betänkandet utan vidare läggas till handlingarne.

Vidare anfördes icke. Efter af Herr Talmannen gifna propositioner beslöt Kammarén att utan gillande af memorialet lägga detsamma till handlingarne.

### § 7.

Föredrogs Banko-Utskottets Utlåtande N:o 18, i fråga om ändringar i gällande reglemente för Riksbanken.

*Punkterna 1—5.*

Biföllos.

*Punkten 6.*

Lades till handlingarne.

### § 8.

Samma Utskotts Memorial N:o 19, angående instruktion för nästa Riksdags Banko-Utskott, som härefter föredrogs, blef af Kammarén bifallet.

### § 9.

Till bordläggning anmäldes:

Stats-Utskottets Memorial N:o 67, med förslag till åtskilliga stadganden, som böra införas i det nya reglementet för Riksgäldskontoret; och

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 11, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande.

### § 10.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter Kammaréns ledamöter åtskildes kl.  $\frac{1}{4}$  1 e. m.

In fidem  
*H. A. Kolmodin.*

---